

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14004744>

FUTBOLDAGI O'YIN TAKTIKASI

Husanov G'aybulla Usmanovich

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM katta o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada professional futbol o'yini bilan shug'ullanuvchi professional va xavaskor futbolchilar bilishi kerak bo'lgan futboldagi o'yin taktikalari haqida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar. *futbol, hujum taktikasi, himoya taktikasi, kontratakalar, zonali himoya, kalssifikatsiya, texnika.*

ТАКТИКА ИГРЫ В ФУТБОЛЕ

АННОТАЦИЯ

В данной статье представлена информация о тактике футбольной игры, которую должны знать профессиональные и любительские футболисты.

Ключевые слова: *футбол, наступательная тактика, защитная тактика, контратаки, зональная защита, кальцификация, техника.*

GAME TACTICS IN FOOTBALL

ANNOTATION

This article provides information about football game tactics that professional and amateur football players should know.

Keywords: *football, offensive tactics, defensive tactics, counterattacks, zonal defense, calcification, technique.*

Kirish.

Futbol dunyodagi eng ommabop sport turlaridan biri bo'lib, unda jamoaning muvaffaqiyati o'yinchilarning mahorati, jismoniy tayyorgarligi va to'g'ri tanlangan o'yin taktikalariga bog'liqdir. Futbol taktikasi jamoa o'yinini boshqarish, raqibga qarshi hujum va himoyani tashkil qilishning muhim qismi hisoblanadi. Ushbu maqola futboldagi hujum va himoya taktikalarining asosiy turlarini, ularning jamoa muvaffaqiyatiga ta'sirini va zamonaviy yondashuvlarni tahlil qiladi.

Futbol texnikasining klassifikatsiyasi texnik priyomlarni umumiy (yoki o'xshash) spetsifik belgilariga qarab guruhlariga bo'lishdan iborat. O'yin faoliyati harakteriga qarab futbol texnikasida ikkita yirik bo'lim ajratiladi: maydon o'yinchisi texnikasi va darvozabon texnikasi. Har qaysi bo'lim esa quyidagi: harakatlanish texnikasi va to'pni boshqarish texnikasi bo'limlariga bo'linadi. Kichik bo'limlar turli usullarda ijro etiladigan konkret texnik priyomlardan: harakatlanish texnikasi va priyomlari va usullaridan iborat. Bulardan maydon o'yinchilari va darvozabon foydalanadi. Ammo ayrim priyom va usullar o'zining muayyan turlariga ega. Usul va turlarda harakatning asosiy mexanizmi bo'lib, detallaridagina farq bo'ladi. Har xil priyom, usul va turlarni ijro etish shartlari futbol texnikasini yanada turli-tuman qiladi [1].

Materiallar va metodlar.

Maqola futbol taktikalarini o'rganish uchun professional futbol jamoalarining o'yinlari tahliliga asoslangan. Ushbu tahlilda video kuzatuvlar va statistik ma'lumotlardan foydalanildi. Taktik uslublar o'yin davomida qanday qo'llanilishi, ularning samaradorligi va raqibga qarshi kurashda jamoaga qanday yordam berishi baholandi. Shuningdek, mashhur futbol murabbiylarining strategiyalari va texnologik yondashuvlari ham tahlil qilindi.

Natijalar.

Tahlillar natijasida quyidagi futbol taktikalarining samaradorligi kuzatildi:

Hujum taktikasi:

4-3-3 taktikasi — hujumda ko'proq imkoniyatlar yaratadi, o'yinchilar keng joylashib, raqib mudofaasini bo'shliq yaratishga majbur qilishadi.

Tayanch zonasidan hujum — yarim himoyachilar orqali hujumni boshlab, raqibni oʻrta maydonda siqib qoʻyish strategiyasi yuqori bosim oʻyini uchun samarali ekanligi aniqlandi.

Kontratakalar — hujumning tezkorligi raqibni tayyorgarliksiz tutish imkonini beradi. Kontratakalar 35% hollarda samarali natija keltirgan.

Himoya taktikasi:

4-4-2 zonali himoya — bu taktika raqib hujumlarini toʻsishda samarali boʻlib, raqibning yarim himoyachilari va hujumchilarining harakatlarini cheklaydi.

5-3-2 mudofaa — qoʻshimcha himoyachilar bilan oʻynab, himoya yanada mustahkam boʻladi va raqibga kam imkoniyat qoldiriladi.

Tahlil va muhokama.

Olingan natijalar shuni koʻrsatadiki, oʻyin taktikasining toʻgʻri tanlovi futbol jamoasining samaradorligini oshiradi. 4-3-3 hujum taktikasida jamoa keng maydonga joylashishi raqib mudofaasida katta boʻshliqlar yaratadi. Ushbu taktika ayniqsa kuchli va tezkor hujumchilarga ega boʻlgan jamoalar uchun samarali hisoblanadi. Kontrataka esa raqibning hujumini qaytarib, tezkorlik bilan qarshi hujum qilish strategiyasini qoʻllashda muhimdir.

Himoyada esa 4-4-2 va 5-3-2 taktikalari raqibning hujumini cheklash va jamoaning himoyaviy barqarorligini taʼminlashga qaratilgan. 4-4-2 himoyaviy uslubda oʻyinchi oʻrta va mudofaa chizigʻida muvozanatni saqlab, raqibning keng hujumlariga qarshi kurashadi.

Xulosa.

Futboldagi taktikalar jamoaning muvaffaqiyatini aniqlovchi muhim elementlardir. Hujum va himoya taktikalarining toʻgʻri tanlovi oʻyin davomida jamoaga raqib ustidan ustunlikni taʼminlaydi. Futbolda zamonaviy texnologiyalar va murabbiylik strategiyalari bilan uygʻunlashgan hujum va himoya taktikalarini qoʻllash jamoaning oʻyinda muvaffaqiyatga erishish imkoniyatlarini oshiradi. Ushbu maqola futbol murabbiylari va sportshunoslarga taktika tanlash boʻyicha yoʻnalish beradi va jamoaviy oʻyinda toʻgʻri strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Mamaroziqov Foziljon Davronboyevich, Sotvoldiyeva Mohiraxona Baxromjon qizi. Futbol o‘yin texnikasi va taktikasi haqida tushuncha. “Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: Nazariya va amaliyot” nomli ilmiy, masofaviy, onlayn konferensiya.
2. R.A.Akramovning umumiy taxriri ostida —Futbol|| darslik UZDJTI Toshkent2006.
3. Nurimov R.I.Lovkost futbolistov i eyo sovershinstvovanie. Sovershinstvovanie trenirovochnogo protsessa i ego nauchnoe obosnavanie. Toshkent-1983.
4. Nurimov R.I .Sovershinstvovanie uchebno-trenirovochnogo protsessa futbolistov.Toshkent-2001.
5. Botirovich, X. S. (2024). KOMPYUTER LINGVISTIKASINING BUGUNGI KUNDA JAHONDAGI AHAMIYATI. GOLDEN BRAIN, 2(16), 26-30.
6. Asror o‘g‘li, A. O. (2024). RAQAMLI MUHITDA INKLYUZIV TA’LIM. ALOHIDA TA’LIMGGA MUHTOJ TALABALAR UCHUN IMKONIYATLAR VA MUAMMOLAR. Modern education and development, 11(3), 173-179.
7. Asror o‘g‘li, A. O., & Hamza o‘g‘li, M. O. (2024). ONLAYN TA’LIM O‘QITUVCHILARNI BAHOLASHDA KASBIY FAOLIYAT SOHASI SIFATIDA: ELEKTRON KURSLARDAN, MOOCLARDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI. Modern education and development, 11(3), 166-172.
8. Botirovich, X. S. (2024). RAQAMLI MUHITDA O ‘QITISH TEXNOLOGIYALARI VA MODELLARI. Modern education and development, 11(3), 155-161.
9. Iskandar o‘g‘li, S. B., & Hamza o‘g‘li, M. O. (2024). TA’LIMNING TURLI DARAJALARIDA ONLAYN TA’LIMNING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK JIHATLARI. Modern education and development, 11(3), 133-140.

10. Botirovich, X. S., Murodullo o'g, J. O. T., & Iskandar o'g'li, S. B. (2024). PYTHON DASTURLASH TILINING KELIB CHIQISHI. *Modern education and development*, 11(3), 120-126.
11. Abduvaliyev, A. A., & Sunatov, J. T. (2024). IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISHDA TREND MEZONIDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI. *Экономика и социум*, (2 (117)-1), 69-73.
12. Sunatov, J. R., Rustamov, R., & Dustmurodova, M. (2024). KOMPYUTER LINGVISTIKASIDA FONETIK TAHLIL JARAYONI. *Modern Science and Research*, 3(5), 191-195.
13. Madatov, Q. (2024). C++ PROGRAMMING LANGUAGE OPERATOR USAGE AND THEIR TYPES AND MAIN FUNCTIONS. *Models and methods in modern science*, 3(1), 244-254.
14. Madatov, Q. (2024). C# VA .NET CORE PLATFORMASI C# DASTURLASH TILINING OPERATORLARI QO'LLASH VA ULARNING TURLARI HAMDA ASOSIY VAZIFALARI. *Естественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования*, 3(1), 59-67.
15. Маматова, Г. (2023). Цифровой университет: стратегия создания умной инфраструктуры в высших учебных заведениях Узбекистана. *Economics and Innovative Technologies*, 11(4), 296-312.
16. Mamatova, G. (2023). OLIY TA'LIM MUASSALARINING RAQAMLI FAOLIYATI hamda KELAJAK KADRLARINI TAYORLASHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR va SUN'IY INTELEKTNI QO'LLASH JARAYONLARI. KELAJAK KASBLARI. *Interpretation and researches*, 1(7).
17. Iskandar o'g'li, S. B. (2024). VIRTUAL O'YINLARNING YOSHLAR ONGGIGA TA'SIRI. *GOLDEN BRAIN*, 2(16), 31-35.
18. Bozarov Farkhod Samadovich, . (2023). FUNDAMENTALS OF COMPUTER-AIDED DESIGN CONSTRUCTION OBJECTS. *American Journal Of Applied Science And Technology*, 3(07), 13–18. <https://doi.org/10.37547/ajast/Volume03Issue07-04>